

DOI: 10.31648/an.6670

WYBRANE ASPEKTY PRZEKŁADU
TERMINÓW PRAWNYCH
W KONTEKŚCIE MIĘDZYKULTUROWYM
W POSTĘPOWANIU EKSTRADYCYJNYM
MIĘDZY NIEMCAMI A POLSKĄ

SELECTED ASPECTS OF LEGAL TERMS TRANSLATION
IN THE INTERCULTURAL CONTEXT ILLUSTRATED
BY THE EXTRADITION PROCEEDINGS
BETWEEN GERMANY AND POLAND

Izabela Bawej

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1467-6509>

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy / Kazimierz Wielki
University, Bydgoszcz

e-mail: iza_bawej@poczta.onet.pl

Keywords: extradition, legal terms, cross-cultural, equivalent

Abstract: This paper focuses on the problem of cultural differences with respect to legal terms translation concerning the extradition procedure between Germany and Poland. In this context, the question as to how to tailor German legal terminology referring to institutional and office names to that of the Polish language in order to make the text comprehensible and understandable for Polish readers, e.g., judges, prosecutors or legal representatives, will be considered from a cultural perspective. The study is illustrated by examples from a German prosecutor's letters to the Polish District Court regarding extradition arrangement.

1. Wstęp

Tłumaczenia urzędowe są istotnym elementem postępowań w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, np. wniosków o pomoc prawną, przesyłanych z polskich sądów i prokuratur do organów zagranicznych, czy pism państw członkowskich Unii Europejskiej wpływających do polskich instytucji, np. w przedmiocie wykonania orzeczenia państwa obcego. W związku z tym w codziennej praktyce tłumacza pojawiają się również tłumaczenia w zakresie postępowania ekstradycyjnego.

Prezentowany artykuł jest wynikiem refleksji, jakie nasunęły mi się w trakcie przekładu postanowień z niemieckich prokuratur kierowanych do polskiego sądu dotyczących wydania i przekazania polskich obywateli na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Podczas tłumaczenia dokumentów przesyłanych na potrzeby międzynarodowego obrotu prawnego¹ dochodzi do kontaktu dwóch systemów kultury. Tłumacz, poszukując właściwych ekwiwalentów dla tłumaczonych terminów, musi cały czas pamiętać o zróżnicowaniu systemów prawnych obu krajów², aby translat był zrozumiały dla odbiorcy poruszającego się w innym porządku prawnym. Zasygnalizowany problem różnic kulturowych w systemach prawnych wyjaśnię na przykładzie tłumaczenia nazw jednostek instytucji prawnych funkcjonujących w niemieckim systemie prawnym na język polski i ich dostosowaniu do terminologii prawa krajowego.

Przedstawiony materiał może być pomocą dla studentów kierunków translatorskich, osób przygotowujących się do egzaminu państwowego na tłumacza przysięgłego lub początkujących tłumaczy języka niemieckiego.

2. Uproszczony przebieg postępowania ekstradycyjnego

Ekstradycja jest najstarszą formą międzynarodowej współpracy w sprawach karnych. W literaturze prawniczej termin *ekstradycja* używany jest zamiennie z terminem *wydanie* lub *przekazanie* [Materiały szkoleniowe online].

W wyniku współpracy międzypaństwowej opracowano zasady i procedury mające na celu wzajemną pomoc państw w zakresie ścigania i wykonania kary w sprawach karnych. Ogólne przesłanki dopuszczalności ekstradycji zawarte są w umowach międzynarodowych, natomiast szczegóły postępowania ekstradycyjnego są uregulowane na poziomie państwowym [*Postępowanie ekstradycyjne* online] w kodeksie postępowania karnego danego kraju. Na przykład

¹ Wybrane przykłady dokumentów sporządzonych przez stronę niemiecką znajdują się w Aneksie. Z pism usunięto dane osobowe i inne informacje wrażliwe.

² Ze względu na ograniczone ramy niniejszej publikacji pomijam tu kwestię kompetencji tłumacza, o których szczegółowo traktuje rozległa literatura przedmiotu.

w polskim kpk czytamy: „Rozdział 64, artykuł 593: Sądy i prokuratury zgłaszają za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości wnioski o wydanie przez państwo obcej osoby, przeciwko której wszczęto postępowanie karne, o wydanie osoby w celu przeprowadzenia postępowania sądowego lub wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności (...)”.

Z wnioskiem o ekstradycję ma prawo wystąpić jedynie państwo. Państwo ma możliwość wnioskowania w przypadku, gdy osoba, która popełniła czyn zabroniony, uczyniła to na jego terytorium lub gdy skutki przestępstwa rozciągają się na owe terytorium. Ekstradycji może podlegać zarówno cudzoziemiec, jak i obywatel kraju, do którego został złożony wniosek [*Ekstradycja* online].

Potrzeba utworzenia sprawnie funkcjonującego zaplecza prawnego i praktycznego pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (UE) w postępowaniu o wydanie osoby poszukiwanej lub ściganej była powodem powstania europejskiego nakazu aresztowania (ENA). Zgodnie z przepisami decyzji ramowej Rady Europy (2005/584/JHA) nakaz jest decyzją wydaną przez organ sądowy państwa członkowskiego, aby aresztować i przekazać przez inne państwo członkowskie daną osobę w celu prowadzenia przeciwko niej postępowania karnego bądź wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności [Trzczińska online].

Postanowienie o wszczęciu europejskiego nakazu aresztowania za osobą ściganą wydaje w Polsce sąd okręgowy: „W razie podejrzenia, że osoba ścigana za przestępstwo podlegające jurysdykcji polskich sądów karnych może przebywać na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, właściwy miejscowo sąd okręgowy, na wniosek prokuratora, a w postępowaniu sądowym i wykonawczym – z urzędu lub na wniosek właściwego sądu rejonowego, może wydać europejski nakaz aresztowania (...)” [kpk, art. 607a]. Strona polska przesyła europejski nakaz aresztowania stronie niemieckiej. W Niemczech postępowanie przekazania przebiega w dwóch etapach. Najpierw o dopuszczalności i legalności przekazania decyduje Wyższy Sąd Krajowy (*Oberlandesgericht*). W drugim etapie następuje procedura zatwierdzenia, w której zgodę na ekstradycję lub jej brak wydaje Prokuratura Generalna (*Generalstaatsanwaltschaft*).

3. Przekład prawniczy w aspekcie międzykulturowym

Poszczególne kultury różnią się od siebie tradycją, a tym samym znaczeniem przyjętych w nich zachowań. Kultura społeczna i język narodowy są ze sobą splecione. Ponieważ język jest pochodną kultury, tłumacz danego tekstu musi uwzględnić podczas przekładu obiektywny czynnik lingwistyczno-kulturowy, tj. ogół warunków konstytuujących stan języka oryginału (w sensie *langue*) oraz subiektywny czynnik lingwistyczno-osobowościowy, czyli ogół warunków konstytuujących językową warstwę tłumaczonego tekstu [Wille 2002, 50].

Joanna Krzemińska prezentuje pogląd, że prawo jest bardzo dobrym przykładem zjawiska kulturowego, ponieważ jest ono wytworem i czynnikiem kultury danego społeczeństwa [Krzemińska 2003, 60]. Jest ono również ściśle związane z danym społeczeństwem i różni się od praw innych społeczności. Dlatego też tłumaczenie prawnicze można określić jako szczególny rodzaj pośredniczenia między dwiema kulturami [por. Kielar 2009].

Również Gérard-René de Groot – holenderski badacz w dziedzinie prawa porównawczego – stwierdza, że prawo i kultura muszą być rozpatrywane razem, ponieważ są wzajemnie uwarunkowane [Groot 1985, 3]. Prawo jest ściśle związane z systemem prawnym i kulturą kraju, w którym ono obowiązuje.

W każdym języku istnieje specyficzna terminologia prawnicza, za którą kryją się odmienne terminy i pojęcia oraz różne instytucje prawne w różnych systemach prawnych. Precyzyjne przełożenie terminów, nazw czy zwrotów z jednego obszaru kulturowego na obszar języka docelowego (translatu) jest nieodzownym warunkiem w tłumaczeniu prawnym i prawniczym [por. Pieńkos 1999, 148; Kierzkowska 2002, 101-102; Maliszewski 2003, 45-48; por. także Stolze 2001, 108].

Peter Sandrini – włoski badacz i teoretyk przekładu – wyjaśnia, że specjalistyczny język prawa nie jest językiem jednolitym. Składa się on z języków prawa poszczególnych porządków prawnych każdego kraju. W tym sensie można mówić np. w niemieckojęzycznym obszarze językowym o języku prawa Niemiec, języku prawa Austrii czy języku prawa Szwajcarii [Sandrini 1996, 24-27; 1999, 12].

Sandrini wskazuje także, że cechy charakterystyczne dla jednego języka prawa danego systemu prawnego nie są tożsame z cechami prawa innego systemu prawnego, dlatego tłumaczenie tekstów prawa polega na przekładzie z języka wyjściowego określonego porządku prawnego na język docelowy innego porządku prawnego [Sandrini 1999, 15-16].

W tym kontekście warto dopowiedzieć za Krzysztofem Hejwowskim, że jedną z poważniejszych trudności przekładowych są zawsze różnice kulturowe [Hejwowski 2004, 71]. Określenie „elementy kulturowe” jest pewnym skrótem myślowym, ponieważ wszystkie elementy przekładanego tekstu są elementami kulturowymi, a język jest częścią kultury. Ale w przekładzie chodzi przede wszystkim o takie elementy tekstu, które w szczególny sposób łączą się z kulturą danego kraju: są specyficzne kulturowo lub są charakterystyczne tylko dla kultury wyjściowej. Tak rozumiane elementy kulturowe obejmują np. imiona własne (z wyjątkiem tych, które mają swoje uznane ekwiwalenty w języku docelowym lub zostały zapożyczone przez ten język), czy nazwy związane z systemem prawa.

4. Część badawcza – analiza porównawcza

W dokumentach przesyłanych w ramach międzynarodowej pomocy w sprawach karnych występują nazwy instytucji i urzędów, które nie mają ekwiwalentu w języku polskim lub nie mają dokładnie takiego samego ekwiwalentu w polskim systemie prawnym, ale można go oddać za pomocą ekwiwalentu funkcjonalnego³.

Jak pisze de Groot, poszukując ekwiwalentu terminologicznego, należy porównywać terminy z języka źródłowego z terminami z języka docelowego (tzw. porównywanie dwóch odmiennych rzeczywistości prawnych) [Groot 1999, 11]. Tłumacząc należy sprawdzić, co oznacza dokładnie dany termin w języku wyjściowym, a potem poszukać w języku docelowym terminu o podobnym lub porównywalnym znaczeniu. Podobne stanowisko, że w tłumaczeniu języka prawniczego należy znaleźć w systemie prawnym języka docelowego takie określenie instytucji, które jest nazwą instytucji funkcjonalnie takiej samej lub bardzo podobnej do instytucji prawnej systemu języka źródłowego, reprezentują na przykład Danuta Kierzkowska, Julian Maliszewski, Anna Jopek-Bosiacka, Łukasz Iluk [zob. Kierzkowska 2002, 101-103; Maliszewski 2003, 49; Jopek-Bosiacka 2012, 48; Iluk 2016, 199].

4.1. Brak ekwiwalentu instytucji w polskim systemie prawnym

Przekładając nazwy urzędów, musimy wyjść od różnic terminologicznych w systemach prawnych Niemiec i Polski. W przedmiotowych pismach prokuratorów występują nazwy instytucji funkcjonujących w systemie prawnym Niemiec, których nie ma w prawie krajowym i które w związku z tym nie mają funkcjonalnego odpowiednia w języku polskim.

Ponieważ nie mają one charakteru adresowego, należało je przetłumaczyć, gdyż są ważną informacją dla odbiorcy, np.

<i>Landeskriminalamt (LKA)</i>	<i>Krajowy Urząd Kryminalny</i> [Kilian, Kilian 2009, 432; Banaszak 2015, 410]
--------------------------------	--

Landeskriminalamt (LKA) jest rodzajem centralnego biura policji w każdym z 16 krajów związkowych, podlegającym Ministerstwu Spraw Wewnętrznych danego landu. LKA nadzoruje m.in. śledztwa i ściganie przestępstw w zakresie przestępczości zorganizowanej, przestępstwa na tle seksualnym czy przestępstwa narkotykowe.

W słownikach prawniczych Aliny Kilian i Agnieszki Kilian oraz Bogusława Banaszaka LKA tłumaczony jest jako *Krajowy Urząd Kryminalny*. Z takim

³ Por. rodzaje ekwiwalencji w tekstach prawnych u Pieńkosa [zob. Pieńkos 1993, 110].

tłumaczeniem spotkamy się również u Jacka Gawryszewskiego w opracowaniu *Służby specjalne w Republice Federalnej Niemiec* [Gawryszewski 2012, 11]. Jednak specyfika przekładu tekstu specjalistycznego, jakim jest tekst prawniczy w postępowaniu karnym, sprawia, że tłumacz powinien również poprosić o radę fachowców. Polscy policjanci, którzy współpracują z niemiecką policją w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, używają określenia *Krajowa Policja niemieckiego landu...*, tu policjanci podają nazwę danego kraju związkowego. Trzeba jednak wyraźnie zaznaczyć, że we wszystkich proponowanych ekwiwalentach słowo *krajowy* odnosi się do kraju związkowego.

<i>Bundeskriminalamt (BKA)</i>	<i>Federalny Urząd Kryminalny</i> [Kilian, Kilian 2009, 181; Banaszak 2015, 171]
--------------------------------	--

Bundeskriminalamt (BKA) jest urzędem specyficznym dla rzeczywistości prawnej Niemiec. Jest to federalny organ policji działający na szczeblu krajowym, podlegający bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych Republiki Federalnej Niemiec. Jego podstawowym zadaniem jest walka z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem, przemytem narkotyków. W poszczególnych krajach związkowych Niemiec działalność policji leży w gestii policji danego landu. BKA włącza się do działania na prośbę lokalnych służb lub federalnego MSW. Urząd koordynuje także międzynarodową współpracę niemieckiej policji z partnerami zewnętrznymi [*Antykorupcja* online]. W słownikach prawniczych jako polski ekwiwalent BKA podawany jest *Federalny Urząd Kryminalny*. Jednakże na stronie Wykazu biur N.SIS II i krajowych biur SIRENE – Lex [Wykaz biur N.SIS II online] znajduje się tłumaczenie nazwy tego urzędu jako *Biuro Federalnej Policji Kryminalnej*⁴.

<i>Oberlandesgericht</i>	– <i>Wyższy Sąd Krajowy</i> [Skibicki 1990, 312; Kilian, Kilian 2009, 516] – wyższy sąd krajowy, sąd apelacyjny [Banaszak 2015, 481]
--------------------------	---

Zgodnie z § 12 niemieckiej ustawy Prawo o ustroju sądów (*Gerichtsverfassungsgesetz – GVG*) sądownictwo powszechne w Niemczech jest sprawowane przez następujące sądy: sądy rejonowe (*Amtsgerichte*), sądy krajowe (*Landgerichte*), wyższe sądy krajowe (*Oberlandesgerichte*), trybunał federalny (*Bundesgerichtshof – BGH* jako najwyższy sąd federalny w strukturze sądownictwa powszechnego) [Okońska 2017, 3; Guziak 2019, 52].

Niemieckie wyższe sądy krajowe w sprawach cywilnych są sądami drugiej instancji. Rozpatrują one np. apelacje od wyroków sądów krajowych. W sprawach karnych wyższe sądy krajowe są sądami pierwszej instancji dla

⁴ Biuro Sirene jest komórką organizacyjną w ramach struktury Komendy Głównej Policji, powoływanej w celu realizacji zadań związanych z udziałem w Systemie Informatycznym Schengen drugiej generacji – SIS II [Ustawa o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym online].

występków i zbrodni, przestępstw przeciwko bezpieczeństwu publicznemu na terenie Republiki Federalnej Niemiec [Krajowe sądy powszechne online].

Jeżeli termin nie ma ekwiwalentu w języku polskim, można, jak postuluje Gościński, wykorzystać leksykalną kalkę wyrazową, czyli użyć elementów języka docelowego według wzoru semantycznego języka źródłowego [Gościński 2019, 109, 164]. W ten sposób powstaje określenie na oznaczenie pojęcia obcego docelowemu systemowi prawnemu. Z taką repliką mamy do czynienia w tłumaczeniach *Oberlandesgericht* jako *wyższy sąd krajowy*. Określenie *wyższy sąd krajowy* pełni tu rolę ekwiwalentu formalnego.

<i>Oberstaatsanwalt</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>prokurator naczelny przy Sądzie Krajowym</i> [Kilian, Kilian 2009, 516] – <i>starszy prokurator</i> [Kienzler 2000, 343] – <i>prokurator generalny</i> [Skibicki 1990, 312] – <i>naczelny prokurator</i> [Banaszak 2015, 481]
-------------------------	---

W pismach prokuratorskich występuje figura prawna⁵, która nie posiada w systemie języka polskiego funkcjonalnego odpowiednika. W polskich słownikach znajdziemy różne ekwiwalenty tego stanowiska.

W polskiej strukturze organizacyjnej prokuratury wyróżnia się Prokuratora Generalnego, Prokuratora Krajowego, zastępców Prokuratora Generalnego, prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej. Prokuratorami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury są prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratur regionalnych, prokuratur okręgowych i prokuratur rejonowych [Prawo o prokuraturze. Dział I online]. Jak powszechnie się uważa, tłumacz musi posiadać wiedzę specjalistyczną, aby właściwie przełożyć określone terminy. Jednak nie zawsze znajdzie je w słownikach prawniczych. Aby translata był zrozumiałą, musi niekiedy skorzystać z pomocy samych prawników i ich gwary środowiskowej. Z moich rozmów z sędziami i prokuratorami, którzy uczestniczyli w wybranych postępowaniach karnych, wynika, że właściwy i zrozumiały pod względem formalnym jest tu ekwiwalent *prokurator naczelny przy Sądzie Krajowym*.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na kwestię ekwiwalentów podawanych w słownikach prawniczych. Aby poprawnie przełożyć tekst prawniczy, tłumacz powinien korzystać ze słowników specjalistycznych, ale nie może też się ich kurczowo trzymać⁶. Przykładowo w przytaczanych w niniejszym opracowaniu leksykonach prawniczych używane przez niemieckich prokuratorów słowo *Straftat* (np.: *Die in diesem Urteil festgestellte Straftat ist auslieferungsfähig, Die Auslieferung des polnischen Staatsangehörigen (...) aus Deutsch-*

⁵ Termin zaczerpnięty z pracy J. Krzemińskiej [Krzemińska 2003, 60-68].

⁶ Jak pisze K. Hejwowski, „mit tłumaczenia (...) zakłada wiarę w mit słownika. Mit słownika to przekonanie (...) o tym, że słowniki podają nam ekwiwalenty tłumaczeniowe danych jednostek leksykalnych języka wyjściowego” [Hejwowski 2004, 29].

land nach Polen wird zum Zwecke der Strafvollstreckung wegen der in dem Europäischen Haftbefehl (...) aufgeführten Straftaten bewilligt) tłumaczone jest na język polski jako *czyn karalny, czyn przestępczy, czyn przestępny, przestępstwo*. Polscy prawnicy w tekstach typu ENA czy akt oskarżenia używają terminu *przestępstwo*, np. *przestępstwo z artykułu..., okoliczności popełnienia przestępstwa, wyrok obejmuje łącznie 2 przestępstwa* itd. Termin *przestępstwo* stosowany jest również w polskim kpk i kk.

4.2. Ekwiwalenty funkcjonalne w polskim systemie prawnym

<i>Amtsgericht</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>sąd powszechny najniższego szczebla odpowiadający sądowi rejonowemu</i> [Kilian, Kilian 2009, 58] – <i>sąd najniższego szczebla</i> [Skibicki 1990, 31] – <i>sąd rejonowy, sąd niższej instancji</i> [Banaszak 2015, 25]
--------------------	---

W art. 175 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej czytamy, że „wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe” [Konstytucja 1997, 45].

Zgodnie z Prawem o ustroju sądów powszechnych [Dz.U. 2001 nr 98, poz. 1070 ze zm.] sądami powszechnymi są: sądy rejonowe, sądy okręgowe, sądy apelacyjne oraz (w części kompetencji) Sąd Najwyższy jako naczelny organ sędziowski w Polsce. Sąd rejonowy dzieli się na wydziały: cywilne – do spraw z zakresu prawa cywilnego; karne – do spraw z zakresu prawa karnego, w tym także do spraw o wykroczenia rozpoznawanych w drugiej instancji; rodzinne i nieletnich – do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego; pracy – do spraw z zakresu prawa pracy oraz ksiąg wieczystych [Guziak 2019, 49-50].

Jak wcześniej podano, w strukturze niemieckiego sądownictwa powszechnego funkcjonują: sądy rejonowe, sądy krajowe, wyższe sądy krajowe, które są organami krajów związkowych, oraz sądy federalne (w tym Trybunał Federalny), które są organami federacji [Okońska 2017, 4].

Niemieckie sądy rejonowe (*Amtsgerichte*) rozpoznają sprawy cywilne w pierwszej instancji. Są one też właściwe w sprawach rodzinnych. W sprawach karnych sądy rejonowe orzekają jako sądy pierwszej instancji odnośnie do przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności do 4 lat z wyjątkiem spraw o umieszczenie oskarżonego w zakładzie leczenia psychiatrycznego [Guziak 2019, 54].

Jak wynika z powyższego, niemiecki *Amtsgericht* ma odmienną właściwość od polskiego sądu rejonowego. Jednak nie można nie zgodzić się np. z Sandrinim, który pisze, że w przekładzie tekstów prawa istotne jest zachowanie zgodności funkcjonalnej tłumaczonych terminów [Sandrini 1996, 244; por. także Bielawski 2017, 102]. Terminy *Amtsgericht* i *Sąd Rejonowy* mają pewne wspólne cechy konceptualne, chociaż pełnią nieco odmienne funkcje w obu systemach prawnych. Zatem w tym przypadku należy zastosować ekwi-

walent funkcjonalny. Dla polskiego prawnika będzie bowiem czytelne, że mamy do czynienia z sądem powszechnym najniższego szczebla.

<i>Generalstaatsanwaltschaft</i>	– <i>prokuratura generalna</i> [Skibicki 1990, 186; Kienzler 2000, 221; Kilian, Kilian 2009, 307]
----------------------------------	---

W obszarze prawa niemieckiego występuje instytucja prawna – *Generalstaatsanwaltschaft*, która ma odpowiednik w języku polskim na płaszczyźnie leksykalnej – *Prokuratura Generalna*. Nie jest to jednak odpowiednik na płaszczyźnie instytucjonalnej.

Niemiecka prokuratura generalna funkcjonuje przy odnośnym wyższym sądzie krajowym landu (*Oberlandesgericht*). Podlega ona właściwemu ministrowi sprawiedliwości danego kraju związkowego. Prokuratura Generalna odpowiada za środki zaskarżenia co do okoliczności faktycznych i prawnych w wyższych sądach krajowych. Sprawuje także nadzór oraz kierownictwo nad pracą prokuratur właściwych dla sądów krajowych oraz sądów rejonowych [Krajowe sądy powszechne online].

W polskim systemie prawnym nie ma obecnie takiej instytucji jak Prokuratura Generalna⁷. W strukturze organizacyjnej prokuratury istnieje urząd Prokuratora Generalnego, który sprawuje Minister Sprawiedliwości. Prokurator Generalny w Polsce kieruje działalnością prokuratury na wszystkich szczeblach jednostek organizacyjnych [Prawo o prokuraturze. Dział I online].

Jednak zgodnie z kryterium kohezji nazwę instytucji *Generalstaatsanwaltschaft* należy przetłumaczyć w taki sposób i użyć takiego określenia, żeby dla polskiego odbiorcy było to zrozumiałe, czyli *Prokuratura Generalna*.

<i>Bezirksgericht</i>	– <i>sąd okręgowy</i> [Skibicki 1990, 93; Kienzler 2000, 104; Banaszak 2015, 154]
-----------------------	---

W otrzymanych do tłumaczenia dokumentach strona niemiecka w odniesieniu do sądu okręgowego używa terminu *Bezirksgericht*. W polskich słownikach języka prawniczego powszechnie jest przyjęte tłumaczenie nazwy *Bezirksgericht* jako *sąd okręgowy*. W tym miejscu należy wyraźnie powtórzyć, że w strukturze niemieckiego sądownictwa powszechnego nie ma sądów okręgowych. Odpowiednikiem funkcjonalnym polskiego *sądu okręgowego* jest w Niemczech *Landgericht* – *sąd krajowy*.

<i>Bundespolizeiinspektion</i>	[tłumaczenie własne; brak terminu w przytoczonych tu słownikach]
--------------------------------	--

⁷ Prokuratura Generalna istniała w Polsce do 2016 r. [Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz.U. 2016 poz. 177)].

Jest to jednostka organizacyjna policji, obejmująca swoją działalnością określony teren. Termin nie ma swojego odpowiednika leksykalnego w języku polskim. Aby uzyskać precyzję prawniczą, trzeba znaleźć w polskim systemie prawnym instytucję, która mogłaby być funkcjonalnym odpowiednikiem przekładanego pojęcia. Nazwy organów ścigania czy wymiaru sprawiedliwości należy zawsze tłumaczyć w taki sposób, aby odbiorca zrozumiał obcą nazwę poprzez analogię do czegoś, co jest mu znane. Wobec tego *komisariat policji federalnej* jest według mnie właściwym tłumaczeniem nazwy *Bundespolizei-inspektion* pod względem funkcjonalnym i formalnym, ma bowiem podobne zadania jak komisariaty w Polsce.

Podsumowanie

Przekład wniosków przesyłanych w ramach pomocy prawnej w postępowaniu w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, tu pism z niemieckich prokuratur do polskich sądów, jest rodzajem zdarzenia komunikacyjnego, w którym nadawcą jest strona niemiecka, a odbiorcą strona polska. Odmiennie konteksty społeczne, historyczne czy kulturowe często prowadzą do sytuacji braku ekwiwalentu lub niepokrywania się zakresów znaczeniowych nazw instytucji prawnych i nazw jednostek wymiaru sprawiedliwości. Dlatego podczas ich przekładu tłumacz musi uwzględniać różnice terminologiczne wynikające z odmiennych warunków kulturowo-prawnych. Z punktu widzenia zgodności terminów z języka wyjściowego z nazewnictwem w języku docelowym istotne jest takie dostosowanie pojęć z niemieckiego systemu prawnego do krajowego porządku prawnego, aby polski prawnik jako adresat docelowy translatu (bliższy odbiorca – sędzia, dalsi odbiorcy – prokurator, adwokat) zrozumiał określenia występujące w odpowiedzi przesłanej przez stronę niemiecką.

Akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wraz z indeksem rzeczowym. Wyd. 10. Stan prawny: 25 czerwca 2018. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
kpk – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 1997 nr 89, poz. 555).

Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 177).

Bibliografia

Banaszak Bogusław (red.). 2015. *Rechts- und Wirtschaftswörterbuch. Słownik prawa i gospodarki*. B. 1: *Deutsch-polnisch*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.

- Gościński Jan. 2019. *Egzamin na tłumacza przysięgłego. Angielskie orzeczenia w sprawach karnych. Język angielski*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Hejrowski Krzysztof. 2004. *Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA.
- Jopek-Bosiacka Anna. 2012. *Przekład prawny i sądowy*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kierzkowska Danuta. 2002. *Tłumaczenie prawnicze*. Warszawa: Wydawnictwo TEPIS.
- Kienzler Iwona. 2000. *Słownik prawniczo-handlowy niemiecko-polski*. Janki k. Warszawy: Agencja Wydawnicza „Morex” Jerzy Mostowski.
- Kilian Alina, Kilian Agnieszka. 2009. *Słownik języka prawniczego i ekonomicznego*. T. I: *Niemiecko-polski. Wörterbuch der Rechts- und Wirtschaftssprache*. 1. Band: *Deutsch-polnisch*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
- Krzemińska Joanna. 2003. *Tłumaczenie prawnicze z języka polskiego na język niemiecki na tle innych tłumaczeń prawniczych*. W: *Wybrane aspekty przekładu literackiego i specjalistycznego. Tłumaczenie – przekład – komunikacja*. Red. Maliszewski J. Częstochowa: Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej: 60-68.
- Maliszewski Julian. 2003. *Pragmatyka leksykalna w przekładzie prawnym i prawniczym. Wokół zagadnień prawniczego języka specjalistycznego*. W: *Wybrane aspekty przekładu literackiego i specjalistycznego. Tłumaczenie – przekład – komunikacja*. Red. Maliszewski J. Częstochowa: Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej: 45-51.
- Pieńkos Jerzy. 1993. *Przekład i tłumacz we współczesnym świecie. Aspekty lingwistyczne i pozalingwistyczne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Pieńkos Jerzy. 1999. *Podstawy juryslingwistyki. Język w prawie – prawo w języku*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza MUZA SA.
- Sandrini Peter. 1996. *Terminologiarbeit im Recht. Deskriptiver begriffsorientierter Ansatz vom Standpunkt des Übersetzers*. Vienna: Internationale Network für Terminology.
- Sandrini Peter. 1999. *Translation zwischen Kultur und Kommunikation: Der Sonderfall Recht*. W: *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. Hrsg. Sandrini P. Tübingen: Gunter Narr Verlag: 9-43.
- Skibicki Waław. 1990. *Słownik terminologii prawniczej i ekonomicznej. Niemiecko-polski. Wörterbuch der Rechts- und Wirtschaftssprache. Deutsch-Polnisch*. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Stolze Radegundis. 2001. *Übersetzungstheorien. Eine Einführung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Wille Lucyna. 2002. *Uniwersalistyczne implikacje teorii przekładu*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Netografia

- Antykorupcja*. Edukacyjny portal o antykorupcji. W: <https://antykorupcja.gov.pl> [Dostęp 21 VI 2020].
- Bielawski Paweł. 2017. *Metoda kontrastywna i kryteria tekstualności w przekładzie tekstów prawniczych*. “Comparative Linguistics” Vol. 31: 89-113. W: https://www.researchgate.net/publication/331338175_METODA_KONTRASTYWNA_I_KRYTERIA TEKSTUALNOSCI_W_PRZEKLADZIE TEKSTOW_PRAWNICZYCH [Dostęp 4 VI 2020].
- Ekstradycja*. W: <https://www.infor.pl/prawo/encyklopedia-prawa/e/272992>, Ekstradycja. html [Dostęp 17 VI 2020].

- Gawryszewski Jacek. 2012. *Stużby specjalne w Republice Federalnej Niemiec*. „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” nr 6: 11-23. W: <https://www.abw.gov.pl/pl/pbw/publikacje/przeglad-bezpieczenstw-7/827,Przeglad-Bezpieczenstwa-Wewnetrznego-nr-6-4-2012.html> [Dostęp 20 VIII 2020].
- Groot Gérard-René. 1985. *Probleme juristischer Übersetzungen aus der Perspektive eines Rechtsvergleiches*. „Comparative Law Review” 19 (3): 1-45. W: <https://cris.maastrichtuniversity.nl/ws/portalfiles/portal/46993971/d75b7a0d-cde0-4664-9cab-cc76fe644f98.pdf> [Dostęp 25 VII 2020].
- Groot Gérard-René. 1999. *Das Übersetzen juristischer Terminologie*. W: *Recht und Übersetzen*. Hrsg. de Groot G.-R., R. Schulze. Baden-Baden: Nomos: 11-46. W: <https://pl.booksc.eu/book/50204993/ec6cec> [Dostęp 25 VII 2020].
- Guziak Albert. 2019. *Zarys struktury sądownictwa powszechnego w Polsce i w Niemczech wraz z terminologią dla tłumaczy*. „Lingua Legis” nr 27: 47-60. W: <https://lingualegis.ils.uw.edu.pl/index.php/lingualegis/article/view/53/45> [Dostęp 10 VI 2020].
- Iluk Łukasz. 2016. *Wpływ podejścia translacyjnego na efektywność i poprawność przekładu tekstu prawnego w ramach ćwiczeń traduktologicznych*. „Rocznik Przekładoznawczy” 11: 197-215. W: <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/RP/article/view/RP.2016.011/9676> [Dostęp 27 VII 2020].
- Kielar Barbara. 2009. *O prawie i jego językach*. W: *Specyfika języków specjalistycznych*. Red. Szadyko S. Warszawa: Katedra Języków Specjalistycznych UW: 43-52. Numer_02-2009.pdf [Dostęp 20 VI 2020].
- Krajowe sądy powszechne. Niemcy. Europejski portal e-sprawiedliwość – European e-Justice Portal. W: www.e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-de-maximizeMS-pl [Dostęp 29 VI 2020].
- Materiały szkoleniowe. Ekstradycja z przekazanie w ramach europejskiego nakazu aresztowania. W: <https://pk.gov.pl> [Dostęp 19 VI 2020].
- Okońska A. 2017. *Zakres kognicji sądów powszechnych w Niemczech*. W: https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2018/08/jednostr._IWS_Oko%C5%84ska-A._Kognicja-s%C4%85d%C3%B3w_Niemcy.pdf [Dostęp 27 VI 2020].
- Postępowanie ekstradycyjne w Republice Federalnej Niemiec*. W: http://www.prawnikwniemczech.pl/files_mce/dokumenty/postepowanie_ekstradycyjne.pdf [Dostęp 17 VI 2020].
- Prawo o prokuraturze. Dział I. Przepisy ogólne. Art. 1. Prawo o prokuraturze. Struktura prokuratury. W: www.lexlege.prawo-o-prokuraturze/art.1/ [Dostęp 24 VI 2020].
- Prawo o prokuraturze. Dział II. Organizacja prokuratury. Rozdział 1. Organy i struktura organizacyjna prokuratury. W: www.lexlege.prawo-o-prokuraturze/rozdzial-1-organy-i-struktura-organizacyjna-prokuratury/10473/ [Dostęp 24 V 2020].
- Trzcńska Justyna. *Europejski nakaz aresztowania a ekstradycja w prawie polskim*. W: www.pk.gov.pl/wp-content/ [Dostęp 17 VI 2020].
- Ustawa o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym. Rozdział 6. Biuro SIRENE. W: www.lexlege.pl/sis-vis/rozdzial-6-biuro-sirene/71 [Dostęp 15 VIII 2020].
- Wykaz biur N.SIS II i krajowych biur SIRENE. W: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzieniki-UE/wykaz-biur-n-sis-ii-i-krajowych-biur-sirene-69063630> [Dostęp 21 V 2020].

ANEKS

29-NOV-2016 11:00

GSTA HAMM

+49 2381

S. 01

Die Generalstaatsanwältin
in Hamm

Die Generalstaatsanwältin Postfach 5 Hamm

Datum: 28.11.2016

Bezirksgerichts in I

Seite 1 von 1

III, 4

Aktenzeichen

u.

bei Antwort bitte angeben

POLEN

Durchwahl: 02381 272-7141

- vorab per Telefax: 0048

Auslieferung des polnischen Staatsangehörigen

geboren am ..... in ..... /Polen,
aus Deutschland nach Polen zur Strafvollstreckung
wegen Verletzung der Unterhaltspflicht u.a.

Ihr Europäischer Haftbefehl vom ..... - III I.

Anlagen

2 beglaubigte Abschriften der Auslieferungsbewilligung

Sehr geehrte Damen und Herren,

die Anlagen werden mit der Bitte um Kenntnisnahme übersandt.

Ich habe veranlasst, dass der Verfolgte am 07. Dezember 2016 aus der
Justizvollzugsanstalt ..... in die Justizvollzugsanstalt
..... verschubt wird, wo er am 14. Dezember 2016 eintreffen
wird. Er soll am selben Tage an der Bundespolizeiinspektion
..... den Behörden Ihres Landes übergeben werden.

Die für die Überstellung zuständige deutsche Polizeibehörde ist
informiert.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrag

Oberstaatsanwältin

Hausanschrift:

Telefon: 02381 ;
Telefax: 02381 ;
poststelle@
www.;

Bankverbindung:
Landesbank Hessen-Thüring
(Helaba)
IBAN: I

BIC:

Generalstaatsanwaltschaft Nürnberg

Generalstaatsanwaltschaft • 9 Nürnberg •

Per Telefax:

Amtsgericht

REPUBLIK POLEN

FAX: +48 :

Sachbearbeiter
OSIA

Telefon

Telefax

E-Mail

poststelle@g
(Kein Zugang für formbedürftige
Erklärungen in Rechtsachen)

Ihr Zeichen, Ihre Nachricht vom _____
Unsere Zeichen, Unsere Nachricht vom _____
Datum
22.01.2019

Auslieferung des polnischen Staatsangehörigen L. _____
in) Polen, zurzeit JVA _____, in die Republik Polen zum
Zwecke der Strafvollstreckung

Sehr geehrte Damen und Herren,

mit Bescheid vom heutigen Tage habe ich die Auslieferung des polnischen Staatsangehörigen : _____ in _____ Polen, in die Republik Polen zur Strafvollstreckung wegen der in dem Europäischen Haftbefehl des Amtsgerichts) vom _____ ergänzt am _____ Az. _____ aufgeführten Tat, die wiederum Gegenstand eines Urteil des Amtsgerichts _____ vom _____ ist, bewilligt.

Auf die Einhaltung des Spezialitätsgrundsatzes wird nicht verzichtet, weil der Verfolgte auf den Spezialitätsgrundsatz ebenfalls nicht verzichtet hat.

Der Verfolgte befindet sich seit seiner Festnahme am 22.10.2018 ausschließlich für das dortige Auslieferungsersuchen in Haft.

Als Übergabeort schlage ich den Grenzübergang Görlitz/Zgorzelec vor.

Ich habe das Bundeskriminalamt) gebeten, einen Übergabetermin zu vereinbaren.

Hochachtungsvoll

